

GAZETA POLSKA

Bukowiny

Видання Чернівецького обласного
Товариства польської культури
ім. Адама Міцкевича

Nr 41-42 (623-624)
październik-listopad 2010 r.
Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

**Pismo społeczne, gospodarcze
i literacko-kulturalne**

Redakcja serdecznie dziękuje za dofinansowanie kosztów druku ze środków Senatu RP za pośrednictwem Fundacji «Pomoc Polakom na Wschodzie»

Національне свято Республіки Польща – День Незалежності

З національним святом Республіки Польща – Днем незалежності – співпав візит у Чернівці знаного студентського хору „Cantata” Краківської політехніки, який приїхав на Буковину для участі у Шопенівському вечорі.

2010 рік був проголошений ЮНЕСКО Роком Шопена, польського композитора зі світовим іменем. Обласне Товариство польської культури ім. Адама Міцкевича ще на початку року запланувало організувати для мешканців міста і області концерт, присвячений

ректорат університету, правління польського Товариства та Центр „Східна школа польських студій ім. Антона Кохановського”.

Окрім успішних виступів у Мрамуровій залі університету та в парафіяльному Костелі Воздвиження Чесного Хреста, гості відвідали Хотинську фортецю і місто Кам’янець-Подільський, віддали шану полеглим у Першій світовій війні польським легіонерам, похованим на цвинтарі у Рідківцях (Раранча).

Відбулася зустріч і в Польському народному домі з відомим самодіяльним фольклорним колективом Товариства „Ехо Пруту”. Чернівецькі поляки подарували „Cantati” пісні й українською, німецькою, румунською та єврейською мовами. А потім заспівала краківська молодь. Інтеграційний вечір завершився спільним співом.

Фридеріку Шопену.

Власне, на 13 листопада було заплановано приїзд до Чернівців і виступ перед буковинцями знаного студентського хору „Cantata” Краківської політехніки ім. Тадеуша Костюшки. У підготовці та проведенні святкового Шопенівського концерту, який відбувся у Мрамуровій залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, брали участь

До пам’ятника польським легіонерам в Рідківцях покладає квіти керівник хору „Cantata” Марта Стус.

Tadeusz BIERNACKI,
Andrzej HAŁACIŃSKI

My, Pierwsza Brygada

1. Legiony to żołnierska nuta,
Legiony to ofiarny stos,
Legiony to żołnierska buta,
Legiony to straceńców los
My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos rzuciliśmy
Nasz życia los,
Na stos, na stos!

2. O, ile mąk, ile cierpienia,
O, ile krwi, wylanych łez,
Pomimo to nie ma zwątpienia,
Dodawał sił wędrówki kres.
My, Pierwsza Brygada ...

3. Krzyczeli, żeśmy stumanieni,
Nie wierząc nam, że chcieć –
to móc!

Laliśmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz!
My, Pierwsza Brygada ...

4. Nie chcemy dziś
od was uznania,
Ni waszych mów ni waszych łez,
Już skończył się czas kołatania
Do waszych serc, do waszych kies!
My, Pierwsza Brygada ...
5. Umieliśmy w ogień zapalu
Młodzieńczych wiar rozniecić
skry,

Nieść życie swe dla ideału
I swoją krew i marzeń sny.
My, Pierwsza Brygada ...

6. Potrafił dziś dla potomności
Ostatki swych poświęcić dni,
Wśród fałszów siać
siew szlachetności,
Miazgą swych ciał żarem
swej krwi.
My, Pierwsza Brygada...

У єдності історії та культури

Буковинська молодь на святкуванні національного свята Польщі Дня Незалежності

Святкування 92-ї річниці з Дня Незалежності Республіки Польща, влаштованого за підтримки Генерального консульства Республіки Польща у Львові в ошатній залі драматичного театру Івано-Франківська було надзвичайно урочистим, захоплюючим та феєричним. До древнього Станіславова 13 листопада прибули делегації поляків з Тернополя, Коломиї, Калуша, Долини, Обертина, Надвірної.

Від Чернівецької області на святковий концерт приїхала молодь. Безперечно заслуга в тому, що на святковий концерт прибуло понад 650 осіб, належить консулу Анні Козейовській.

Розпочиналось дійство з короткої, але емоційної промови Гжегожа Опалінського, Генерального консула РП у Львові. Він повідав історію тривалої боротьби польського народу за відродження державності своєї

країни, яку вона втратила 123 роки тому, після трьох поділів, здійснених Австрією, Прусією та Росією. Продовжили урочисту частину Голова обласної ради Ігор Олійник та міський Голова Івано-Франківська Віктор Анушкевич. Вони відзначили спільність історії двох народів, важливість стратегічного партнерства України та Польщі для їх подальшого розвитку.

Всі присутні із задоволенням

поринули в атмосферу свята, коли на сцену вийшли учасники Ансамблю пісні і танцю Вищої торгової школи у Варшаві. З перших музичних акордів весь зал ніби пірнув у часи Пана Тадеуша. Вражали стилізовані костюми, чудовий музичний акомпанемент і талановиті виконавці. Ведучі розповідали про певні відрізки історії Польщі.

(Закінчення на 3-й стор.)

Молодь дискутує про зовнішню політику України

19 листопада в Чернівцях відбулася IV міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих учених „Актуальні проблеми зовнішньої політики України”, присвячена 70-й річниці факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ. Вперше ініційована студентами кафедри міжнародних відносин чотири роки тому, конференція серйозно розширила свій науковий потенціал, географічні межі та кількість учасників. Якщо коло учасників першої конференції ледве виходило за рамки факультету й об'єднувало, в основному, однокурсників, колег, друзів-однодумців, то цього року захід набув статусу міжнародного, і до лав її учасників долучилися студенти, аспіранти, кандидати наук провідних вузів України, а також Великобританії, Польщі та Російської Федерації. Серед 200 учасників цього наукового зібрання були представники понад 30-ти провідних вузів – Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Львівського національного університету ім. Івана Франка, Національного універси-

тету „Кієво-Могилянська Академія”, Волинського національного університету ім. Лесі Українки, Державної Вищої Східноєвропейської Школи в Перемишлі, Донецького національного університету, Інституту міжнародних відносин Національного університету державної податкової служби України, Національного університету „Острозька академія”, Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, Уральської державної юридичної академії, Institute of Development Studies, University of Sussex (UK).

Робота конференції проходила в п'яти наукових секціях, які, в свою чергу, були поділені на підсекції. У ході наукових дискусій молоді науковці велику увагу звертали на питання співробітництва України з державами-сусідами, на проблеми двосторонніх відносин провідних держав світу, а також йшлося про міжнародні відносини в історичній ретроспективі. Політологи та міжнародники дискутували з приводу концептуально-теоретичних аспектів міждержавних відносин, а також давали власну оцінку

процесам європейської та євроатлантичної інтеграції, досліджували особливості діяльності міжнародних організацій і характеризували внесок визначних

постатей дипломатичної служби у розвиток української дипломатії. У молодих науковців є власне бачення зовнішньополітичного курсу України, аргументовані позиції щодо пріоритетів української зовнішньої політики та розбудови дипломатичної служби.

Тези доповідей учасників видані окремою збіркою у двох томах напередодні початку роботи конференції.

Оргкомітет конференції у складі молодих науковців повсякчас відчуває підтримку з боку професорсько-викладацького складу кафедри міжнародних відносин, деканату факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ. Підтримують організаторів і ректорат Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, головне управління освіти і науки Чернівецької ОДА, управління у справах сім'ї, молоді та спорту Чернівецької облдержадміністрації. Саме завдяки їх підтримці,

сприянню та розумінню молодих науковців з'являється простір для наукового розвитку та творчого зростання. Тому знаменним є те, що оргкомітет вже сьогодні розробляє плани підкорення нових вершин. Минулі чотири роки від першої конференції з актуальних проблем зовнішньої політики України за-свідчили, що молодь обрала ефективний шлях апробації своїх життєвих можливостей як у науковій сфері, так і в політичній діяльності. На сьогодні колишні студенти хтось вже вступив до аспірантури, хтось успішно захистив дисертацію, а дехто працює на благо своєї держави в політичних колах. Це все є переконливим свідченням того, що ті, хто дискутують про актуальні проблеми зовнішньої політики України сьогодні, завтра цілком можливо стануть її творцями.

Надія БУРЕЙКО,
здобувач кафедри міжнародних відносин ЧНУ.

Фото Владислава СТРУТИНСЬКОГО.

Inauguracja Roku Akademickiego 2010/2011 na Uniwersytecie w Rzeszowie

11 października w auli Uniwersyteckiego Centrum Konferencyjno-Naukowego Rzeszów-Zalesie odbyła się Inauguracja Roku Akademickiego 2010/2011 w Uniwersytecie Rzeszowskim, który już prawie 15 lat jest partnerem Czarnowieckiego Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowicza. Z przemówieniem inauguracyjnym wystąpił JM Rektor prof. dr hab. Stanisław Ułasz.

Przed uroczystościami odbyło się otwarcie i zwiedzanie nowych obiektów naukowo-dydaktycznych.

Міжнародна науково-практична конференція „Українсько-польські відносини сьогодні: потреба „перезавантаження” чи продовження?”

24-26 вересня в Яремче відбулася конференція, яка зібрала науковців і політиків з України та Польщі для обговорення проблем важливих і актуальних не тільки для наукових кіл, але в цілому для двох країн, всього Центрально-Європейського регіону. Про це свідчать і назви секцій, в яких дослідники виступали з доповідями: „Політико-гуманітарний вимір українсько-польських відносин” та „3 історії українсько-польських відносин XX ст.”. В рамках конференції відбулися круглий стіл на тему „Сучасні оцінки „Союзу Пілсудський – Петлюра 1920 року” та презентація книги Тадеуша Кшонстка „Польща та Україна у боротьбі за незалежність (1918 - 1920)”.

У роботі конференції взяла участь і делегація від факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у складі завідувача кафедрою міжнародних відносин професора Юрія Макара, професора цієї ж кафедри Сергія Федуняка та доцентів Владислава Струтинського і Віталія Макара, професора кафедри політології і державного управління Віри Бурдяк.

У своїх виступах дослідники аналізували польсько-українські взаємини та історичні обумовленості і перспективи на майбутнє, польсько-українську гуманітарну співпрацю на сучасному етапі, українсько-польське примирення на зламі століть (дискусія навколо волинської трагедії і цвинтаря “Орлят”), освітньо-наукові взаємини між вищими навчальними закладами України та Республіки Польща, німецько-польську співпрацю у європейській системі міжнародних відносин, медіальний простір та транскордонні взаємини між народами Польщі та України та багато інших цікавих питань.

Чернівецькі науковці запропонували учасникам цікаві й актуальні доповіді. Юрій Макар наголосив на важливості поглиблення сучасних українсько-польських міждержавних відносин, Сергій Федуняк проаналізував аспекти безпеки в українсько-польських відносинах, а Віталій Макар охарактеризував процес визнання України Польщею та Канадою. А Владислав Струтинський зупинився на проблемах формування польсько-українських відносин в контексті внутрішніх суспільно-політичних перемін та інтеграційних процесів на Європейському континенті.

Warsztaty młodzieżowe „Polacy na Bukowinie”

W dniach 15-19 października w Czerniowcach odbyły się młodzieżowe warsztaty dziennikarsko-fotograficzne na temft „Polacy na Bukowinie”. Ich organizatorem został Klub Stypendystów Fundacji „Semper Polonia” we Lwowie, a wsparcie finansowe okazała Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Patronat nad projektem objął Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polski we Lwowie.

Impreza odbyła się dzięki współpracy polskich Towarzystw we Lwowie i Czerniowcach, dzięki czemu od samego początku towarzyszyła jej atmosfera integracji i wzajemnej życzliwości w poznawaniu się. Uczestnikami projektu stała się młodzież w wieku 15-24 lat: studenci lwowskich uniwersytetów oraz uczniowie polskiej Szkoły Średniej nr 24 im. Marii Konopnickiej we Lwowie. Już w Czerniowcach do młodzieży ze Lwowa dołączyła grupa z ośmiu studentów Katedry Stosunków Międzynarodowych Czerniowieckiego uniwersytetu narodowego im. Jurija Fedkowicza i jedna osoba z Iwano-Frankowsku.

Uczestnicy warsztatów zostali ciepło przyjęci przez Obwodowe

Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza.

opowiedziała p. Łucja Uszakowa, nauczycielka języka polskiego Polskiej Szkoły Niedzielnej. Spotkania i wykłady odbywały się w siedzibie Towarzystwa – okrasie ulicy Pańskiej (teraźniejsza ul. Olgi Kobyłańskiej) – pięknym Domu Polskim. O współpracy pomiędzy Towarzystwem a strukturami samorządowymi obwodu i miasta opowiedziała młodzieży starszy specjalista Oddziału współpracy międzynarodowej Rady miejskiej Tatiana Tatarczuk.

W ciągu pięciu dni młodzież zwiedziła nie tylko Czerniowce, ale również ważne dla historii Polski miejscowości, m. i. twierdze w Chocimiu i Kamieńcu-Podolskim, Okopy Świętej Trójcy, zapoznała się ze sztuką ludową w Kołomyjskim muzeum Huculszczyzny i Pokucia im. J. Kobryńskiego, zobaczyła inspirujące bukowińskie krajobrazy w Wiźnicy i Storożyniu. Przewodnikiem tych wycieczek i

warsztatów robili wywiady z p. Anielą Biela – ostatnią Polką, mieszkającą w Okopach Świętej Trójcy; prezes Towarzystwa im. Jana Pawła II w Starej Hucie (Starej Krasnoszorze) – p. Katarzyną Drozdek i kierownikiem Zasłużonego dla Kultury Polskiej góralskiego dziecięcego zespołu „Dolinianka” Doliniarka tej samej wsi – p. Reginą Kałuską oraz młodymi jego artystami; prezes Oddziału Obwodowego Towarzystwa w Dolnych Piotrowcach – p. Marią Malicką oraz wiceprezes i nauczycielką języka polskiego w szkole w Piotrowcach Dolnych – p. Liwią Hawluk, i księdzem tamtejszego kościoła Adamem Bożkiem.

W trakcie pobytu na Bukowinie młodzież ze Lwowa odwiedziła również miejsca pamięci narodowej i groby znanych Polaków, którzy żyli w tym kraju, m. i. Błogosławionej s. Marty Wieckiej. Hołd i kwiaty złożyli na cmentarzu przy pomniku poległym legionistom w Rarańczy (Ridkiwci), a na zapomnianych

grobach cmentarza katolickiego w Kutach zapalili znicze.

Swe inspiracje pięknem architektury Czerniowiec i krajobrazami Bukowiny uczestnicy warsztatów przedstawili w pracach fotograficznych. Do spełnienia kierownictwa nad warsztatami przybył z Przemyśla dziennikarz i fotografik p. Jacek Szwic. W czasie zajęć zapoznał początkujących fotografików z maksymami tej sztuki, opowiedział o głównych zasadach i pomógł w przygotowaniu wystawy prac poplenerowych. Nieocenioną conceptualną i praktyczną pomoc i wsparcie w zorganizowaniu warsztatów fotograficznych okazała redaktor naczelny gazety „Lwowskie spotkania” p. Bożena Rafalska. Wernisaż poplenerowej wystawy prac uczestników młodzieżowych warsztatów fotograficznych „Polacy na Bukowinie” odbędzie się w grudniu w galerii „Własna Strzecha”.

Na wspólnych spotkaniach z liderami bukowińskiego środowiska polskiego młodzież poznawała fundamenty i przejmowała doświadczenie tolerancyjnego współżycia w środowisku wielonarodowym na zasadach wzajemnej akceptacji i szacunku, omawiała problemy, istniejące w życiu polskiej społeczności na Bukowinie, a także pytania, dotyczące relacji Polaków, pochodzących z różnych regionów Ukrainy.

Czerniowce pożegnały lwowską młodzież występem poety i muzykanta p. Jana Szejki w Domu Polskim. Pięć wspaniałych dni na Bukowinie minęły w mgnieniu oka, a jednak zdołały przynajmniej o drobinę zmienić każdego z uczestników i naprowadzić na pewne refleksje. Pomimo iż smutno było żegnać piękny bukowiński kraj, uczestnicy wrócili do Lwowa pełni wrażeń, nowych sił i pomysłów.

Natalia JUSKIW,
kierownik projektu
„Warsztaty młodzieżowe
„Polacy na Bukowinie”.

Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza oraz Centrum „Wschodnia Szkoła Studiów Polskich im. Antoniego Kochanowskiego”. Prezes Towarzystwa, p. Władysław Strutyński, służył radą i pomysłami, okazał pomoc i nieocenione wsparcie w zorganizowaniu pobytu w Czerniowcach oraz spotkań uczestników warsztatów i liderów polskiego środowiska na Bukowinie. Przeprowadził również wykład o teraźniejszej działalności

Z historią wspaniałych Czerniowiec i Rezydencji metropolitów (obecnie Czerniowieckiego uniwersytetu im. Jurija Fedkowicza) uczestników zapoznał doc. Andrzej Horuk, a o współczesnej sytuacji językowej i nauczaniu języka polskiego

Marta BARONOWSKA –
uczenica 11 klasy Szkoły Średniej nr 24 im. M. Konopnickiej we Lwowie:
– Dziękuję za wspaniałą organizację naszego pobytu i za cudownie spędzony czas! Wszystkiego najlepszego!

У єдності історії та культури

(Початок на 1-й стор.)

Ансамбль кожного разу виходив у відповідних костюмах, що дозволяло глядачам переноситись в часи Наполеона, відвідати Варшавські бали, послухати патріотичних партизанських пісень. Всі присутні в залі заворожено дивились на сцену,

підспівували і навіть плакали.

Варшавський колектив зробив майже неможливе – через пісні та танці показав історію, культуру, традиції Польщі в різні часи, важкий шлях від втрати до повторного здобуття Польщею незалежності. Весь зал був заворожений тим дійством, яке відбувалось на сцені. Наприкінці

свята варшавські гості зробили чудовий подарунок присутнім – заспівали львівських пісень.

Як тільки ансамбль вийшов на прощальний уклін – зал вибухнув оплесками і криками „браво”, глядачі несли на знак подяки квіти. Від чернівчан колектив отримав великий кошук біло-червоних троянд. Не

вірилося, що свято так швидко добігло кінця, але ті емоції і почуття, що подарували Ансамбль пісні і танцю Варшавської Вищої торгової школи ще довго зігриватимуть серця всім, хто проіннявся духом свята і відчуттям свободи.

Віздр Чернівцької делегації був організований обласним

Товариством польської культури ім. Адама Міцкевича. Її учасники щиро дякують за надану можливість поринути у світ народної музики, відчуті величність польського танцю.

Наталія КІЩУК,
студентка кафедри
міжнародних відносин ЧНУ.
Фото автора.

Фридерік повернувся до Варшави

Витончений меланхолійний геній Шопена поляки «конвертують» у стійкий патріотизм

З моменту народження Фридеріка Шопена у флігелі помістя Скарбеків у Желязовій Волі, що на 50 кілометрів західніше Варшави, минуло 200 років. І хоча цей світ композитор залишив уже парижанином (і похований він на відомому кладовищі Пер-Лашез у Парижі), по своїй смерті він все ж повернувся до Варшави.

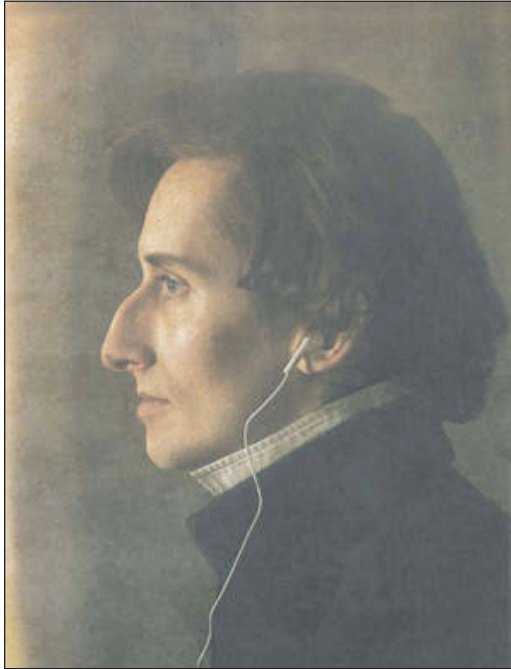
Йдеться не лише про його серце, яке, згідно із заповітом композитора, перевезла до столиці Польщі його сестра Людовіка (нині зберігається у Соборі Святого Хреста). Шопен у Варшаві всюдисущий. Особливо цього річ. Композитор ніби відгукнувся на наївно-сентиментальний заклик своїх художніх нащадків, сучасних польських митців, які створили цілу серію плакатів «Fryderyku! Wróć do Warszawy!» («Фридеріку! Повертайся до Варшави!»). Шопен повернувся так, як належить повертатися геніям – рясно та помпезно: він зустрічає вас у аеропорті свого імені, супроводжує в музеях, готелях, ресторанах і просто на вулицях. У цьому тотальному Шопені, у цій шопеноманії, у твердому акценті на світових масштабах таланту композитора, поляки вкрай патріотичні. Вони не бояться прив'язувати цей космополітичний талант до себе та своєї країни, і навіть вужче – до Варшави, не цураються ототожнювати витонченого меланхолійного Шопена із сильним патріотичним чуттям. Для Польщі патріотизм звучить не бравурно, а... власне, так, як звучить музика Шопена. Бо саме у Варшаві Фріц (так його називали в дитинстві рідні) виріс, саме тут у Палаці Радзивілів він зіграв свій перший концерт, тут він виступав у салонах аристократії, а пізніше саме тут у Народному театрі Варшави відбулася прем'єра єдиних двох концертів його авторства.

«Шопенівський патріотизм» апіорі безапеляційний, він застрахований від будь-яких потурань у містечковості, за-консервованості чи затхлій провінційності. Хоча це, звісно, тема окремої розмови, але українці так само мають своїх універсальних геніїв, творчість і загалом образ яких можна й навіть варто було б тиражувати та «розкручувати». Питання тільки в якості такого тиражування. «Просування» геніїв на рівні шопенівського у Варшаві, моцартівського у Відні чи джойсівського у Дубліні (між іншим, цікава річ: Джеймс Джойс ніколи не любив Ірландію, з презирством ставився до патріотизму, а часом навіть відверто кепкував над своєю країною та земляками, мабуть, саме за це ірландці навіки поселили Джойса в Дубліні...), тобто тиражування на належному якісному рівні в сучасному світі не просто припустиме, а й необхідне!

Але Шопена в Польщі не просто тиражують, а передусім осмислюють, досліджуючи

вплив його музики на сучасний світ, зокрема, на живопис, скульптуру, кіно та дизайн. А тому видають відповідну літературу кількома десятками мов, знімають документальні фільми, будують музеї, влаштовують шопенівські конкурси та фестивалі. Останніх, до речі, аж три: це піаністичний конкурс у Варшаві, Душніковський та Антоніновський фестивалі.

Голова журі XVI Міжнародного конкурсу піаністів імені Фридеріка Шопена (найстаршого та одного з найавторитетніших піаністичних конкурсів у світі, який завершився у Варшаві минулого тижня), вчитель знаменитого піаніста Крістіана Циммермана, багаторічний керівник Кафедри фортепіано Музичної академії в місті Катовіце Анджей Ясіньський каже: «Ми, поляки, завдяки Шопену, відчуваємо себе більш вартісними, бо, виявляється, що вміємо не лише чубитися... Шопен нас об'єднує, додає нам відчуття патріотизму,

підходу до виконання музики Шопена. Дуже важливо зберігати той рівень конкурсу, який міг би тішити самого Шопена. Тому я не прихильний до піаністів, які, граючи Шопена, намагаються витворювати якесь власне мис-

тецтво, мені до вподоби ті піаністи, які найкраще показують Шопена – елегантного, романтика, поляка, людину, котра відчуває, кохає, хвилюється, сподівається. Аби добре грати Шопена, треба розуміти Баха, бо він дуже глибокий, Моцарта – бо він чистий, Шуберта – бо він сентиментальний, Шумана – бо він фантазійний, Чайковського – бо в ньому і душа, і серце, французьких композиторів... Власне, у творах Шопена я відчуваю всі ці елементи, усю цю глибоку композиторську традицію.

Якщо уважно вивчити перелік усіх 16-ти переможців Міжнародного конкурсу імені Шопена, то серед них можна знайти й українців, ретельно прихованих під брендом «USSR». Зокрема, володар першого призу конкурсу зразка 1932 року Олександр Унінський

був киянином, навчався в Київській консерваторії, а у ранніх 20-х його родина оселилася в Парижі. Загалом історія цього музиканта вкрай цікава та вимагає окремої публікації. Так само як історія одного із найвидатніших піаністів минулого століття, одесита Якова Зака, який переміг на конкурсі 1937 року.

Що стосується поляків, то вони перемагали в конкурсі тричі. Саме тому кожного лауреата тут буквально носять на руках. На одній із робіт відомого польського фотографа Яна Морека Крістіан Циммерман зафіксований у момент, коли він став переможцем шопенівського конкурсу 1975 року. Із зали консерваторії молодого піаніста виносять на руках... Остання з польських перемог наразі – за Рафалом Блехачем (2005 рік). Із того часу піаніст зробив запаморочливу кар'єру, нині його талант «обслуговують» імпресаріо в 12 країнах світу.

Очевидно, цього року, коли Польща відзначає 200-річний ювілей Шопена, перемога в конкурсі саме поляка була б знаковою і, сказати б, найбільш доречною, утім, Марціну Козяку вдалося лише пробитися до фіналу. Найсильнішими ж виявилися росіяни. Їх у фіналі було аж п'ятеро, а першу премію здобула москвичка Юліана Авдеева.

Треба сказати, що Польщі ця перемога видалася доволі суперечливою. Багато хто – не лише серед обивателів, а й серед фахівців – вболівав за австрійця Інгольфа Вундера, який посів тільки друге місце. І хоча подібні ситуації, звісно, доволі незручні й для виконавців, і для публіки, але яка то втіха – спостерігати за першими шпальтами та ефірами провідних ЗМІ країни, які переймаються не політичними чварами (яких останніми місяцями Польщі, на жаль, не бракує), а тим, хто ж із піаністів і чому зіграв шопенівський концерт е-молл найкраще.

Шопен прожив у Варшаві 20 років. Поляки щоразу наголошують, що це була більшість його життя (порівняно із 19-ма роками паризькими) і що саме тут він написав ключові свої твори. Усі вони (неспростовний доказ!) зібрані у величезній фонотеці варшавського музею Шопена – окремо та особливо виразного вияву любові поляків до композитора, вартістю понад 80 мільйонів злотих. Цей мультимедійний музей, як стверджує його куратор, призначений для особистих побачень із Шопеном. На вході відвідувачам видають електронні картки, за допомогою яких можна активізувати різні частини експозиції, розташованої у 15 приміщеннях. Тут можна навіть почути спів пташок Ноан, відчути улюблений запах Шопена – фіалковий, а навпроти у модному шопенівському ресторані спробувати улюблені страви класика. Тут вас без зайвих

яких торкалася рука Шопена.

Але не на всіх мультимедійний тюнинг справляє враження. Багато хто нарікає на брак атмосфери, особливо у музеї-садибі у Желязовій Волі, де, нагадаємо, народився Шопен. Утім, Українці, яка досі ставить пам'ятники Сталіну та комсомолу, подібні дискусії здаються дріб'язковими та непринциповими. Бо так чи інакше очевидно, що Шопен – потужний об'єднуючий фактор для поляків. Зрештою, суперечка більш чи менш хайтековим має бути музей – це не розривання на клапті самого об'єкту пре-клоніння. Хоча музиці Шопена довелося спізнати й значно гірших часів. Вона була суворо заборонена в період німецької окупації, що, безумовно, додало їй патріотичного розмаху вже в повоєнний час. Зате нині у Варшаві ця музика звучить навіть із вуличних лав, розкиданих по центру Варшави в тих місцях, які пов'язані із біографією видатного музиканта. А у весняно-літній період музику Шопена можна слухати просто неба – у Королівських Лазенках, біля пам'ятника композитору та у Желязовій Волі. На сайті адміністрації міста є спеціальний «шопенівський» путівник англійською, японською, російською, французькою, китайською, німецькою та іспанською мовами. Існує навіть відповідна система навігації GPS «Navigo Chopin Tour». Щоправда, для такої уваги до Шопена, окрім 200-річчя, є ще один привід. Варшава подається на «Культурну столицю Європи-2016». У неї багато конкурентів, у тому числі серед польських міст, а Шопен, погодьтеся, – доволі сильний аргумент, ще одна вага причина, аби, як пропонує слоган промо-проекту, «Fall in love with Warsaw», тобто «Закохатися у Варшаву».

Загальновідомо, що під час Другої світової війни 80% Варшави було зруйновано. У тому числі майже всі шопенівські місця. Збереглася тільки кав'ярня «Хоноратка» на вулиці Мьодовій, в якій частенько бував Шопен і яку врятувало її підземне розташування. Усі ці знакові місця полякам довелося повертати із небуття. І вже у 1949-му Варшава провела перший повоєнний шопенівський конкурс. Сьогодні костел, у якому одружувалися батьки Шопена – Ніколя Шопен та Юстина Крижановська, а також хрестили маленького Фріца повністю відновлений. Навпроти входу до собору – паркінг для велосипедів... Попри те, що часи Шопена тут пам'ятає тільки уламок дерев'яної скульптури Христа, для поляків це місце – шопенівське. Без будь-яких «але».

Зображення з альбому «Chopin. Poster, affiche, plakat» (Марія Курпнік, Лех Маєвські, видавництво «Bosz», 2010 р.)

Марія ТОМАК, «День», Київ – Варшава – Київ

DZIEŃ 13 LISTOPADA był szczęśliwy dla kulturalnego życia Bukowiny. Właśnie w ubiegłą sobotę, kiedy po długim remoncie uroczystie otwierano Czernowiecką filharmonię, w Marmurowej Sali Czernowieckiego Narodowego Uniwersytetu im. J. Fedkowycza miała miejsce nie mniej znacząca impreza – koncert Chopinowski w ramach Ogólnościatowego Roku Chopina.

Prowadzący koncert Łucja Uszakowa i Władysław Strutyński pokrótce opowiedzieli o życiu i twórczości wielkiego Polaka, znanego na cały świat kompozytora Fryderyka Chopina, 200-lecie z dnia urodzin którego obchodzi w tym roku cały świat. Informacje dotyczące jego wynalazków oraz osiągnięć w muzyce stopniowo przechodziły w znane, ukochane melodie, które podniosłe i triumfalnie brzmiały pod sufitem najpiękniejszej sali w historycznej Rezydencji Bukowińskich Metropolitów.

Koncert rozpoczęła swoim autorskim utworem „Poświęcenie Chopinowi” nauczycielka Szkoły Muzycznej Nr2 MARGARYTA MAKSYMUK.

Liczni widzowie, którzy w ten świąteczny wieczór zgromadzili

Brzmiała nieśmiertelna muzyka...

się w Sali Uniwersytetu, usłyszeli utwory wybitnego polskiego kompozytora w wykonaniu jednego z najzdolniejszych uczniów Czernowieckiej Szkoły Muzycznej Nr2 DENYSA ZARUBAJKO, studenta Czernowieckiej Szkoły Sztuk Pięknych im. Sydora Worobkewycza IWANA BYKOWA, solistki Czernowieckiej filharmonii OŁENY URSULAK, laureata nagrody literackiej im. Sydora Worobkewycza, wykładowcy katedry muzyki Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza EUGENII NESTERENKO, wykładowcy Czernowieckiej Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych im. Sydora Worobkewycza

RUSŁANA RAMAZANOWA, laureata międzynarodowych konkursów we Włoszech i Austrii, a także Ogólnoukraińskiego konkursu-przeglądu „Nowe imiona Ukrainy” ALEKSANDRA KUKONINA.

Zasłużony dla Kultury Ukrainskiej, wykładowca Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych, „Złote Imię Kultury Światowej” oraz posiadacz Złotego Medalu UNESCO JOSYF ELGISER wirtuozystycznie zagrał chopinowskie mazurki oraz polonez la-major.

Apogeu świątecznego wieczoru stało się wystąpienie Akademickiego Chóru „Cantata” Politechniki Krakowskiej im.

Tadeusza Kościuszki. Ten zespół istnieje już od ponad dwudziestu lat. W „Cantacie” śpiewają nie tylko studenci politechniki, a lepsze młode głosy ze wszystkich uczelni Krakowa. Nic dziwnego, że ich mistrzostwo, wielogłosowość oraz niewiarogodne panowanie nad najmniejszymi szczegółami śpiewu chóralnego przez dyrygentkę Martę Stós do głębi duszy poruszyło obecnych na koncercie. Każdy numer witano burzliwymi owacjami. Zabrzmiąło nie tylko „Życzenie” Chopina, ale i również polskie pieśni liryczne i patriotyczne.

W repertuarze koncertu były takie utwory jak: Laudate Dominum K. Nystedta, Marsz I Brygady opr. E. Gabrysa, Kozak St. Moniuszki, Maki St. Niewiadomskiego, Kolęda A. Koszewskiego oraz inne.

Pan Władysław Strutyński opowiedział, że Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej „Cantata” powstał w 1990 roku. Założyła go i do 2000 roku prowadziła p. Małgorzata Januszewska. Od lutego 2001 dyrygentem chóru jest p. Marta Stós.

Chór „Cantata” – stale uczestniczy w ogólnopolskich festiwalach i przeglądach chórów akademickich. Pomimo tak krótkiej działalności ACPK Cantata ma na swoim koncie wiele sukcesów. Zespół często koncertuje również za granicą – we Francji, w Czechach, w Niemczech, w Finlandii, w Austrii oraz na Litwie, na Białorusi, na Węgrzech i w

Słowacji. Ten polski zespół, który już objeżdżał całą Europę, Kraje Bałtyckie, Białoruś i Rosję, jest laureatem wielu konkursów międzynarodowych. Po raz pierwszy gościliśmy chór na Ukrainie. I bardzo satysfakcjonującym było to, że wizytówką naszego państwa stały się Czerniowce. Gości zostali nadspodziewanie zaskoczeni europejskością naszego miasta, zaczarowani rezydencją Bukowińskich Metropolitów i, oczywiście, obiecali, że jeszcze przyjadą na Bukowinę.

Krakowscy śpiewacy zostali dotknięci ciepłymi słowami, którymi powitali ich przedstawiciele Towarzystw Kultury rumuńskiej, żydowskiej, francuskiej. Zachwyt obecnych podsumował Radca Rectora CzUN prof. dr hab. Stepan Kostyszyn, który zaznaczył, że wszystkich obecnych połączył wspólny talent Fryderyka Chopina, bowiem jego muzyka jest nieśmiertelna.

W imieniu organizatorów koszyki z biało-czerwonymi różami zaprezentowali „Cantacie” prorektor Uniwersytetu prof. dr hab. Jurij Łopatyński oraz prezes Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza doc. Władysław Strutyński.

Mamy nadzieję, że występy tego zespołu jeszcze usłyszą bukowińscy czciciele klasycznego śpiewu chóralnego.

Antonina TARASOWA.
Zdjęcia **Anatolija BIEŁKA i Władysława STRUTYŃSKIEGO.**

JUBILEUSZE

Siedem tysięcy melodii jednego życia

Zespole Pieśni i Tańca. Mimo swojej fachowej działalności muzykolog uzbierał, zapisał, dokonał nutografii, uporządkował i wydał ponad 7 tysięcy muzycznych utworów, które weszły do trzech dziesiątków ksiąg folkloru piosennego. Jubileusz kompozytora powszechnie obchodzono w Głębokiej, Kocmaniu, Wiżnicy i Czerniowcach.

Wsalonieszuki literackiej naukowej biblioteki im. Mychajła Iwasiuka rozbrzmiewała się przejmująca piosenka: „Летіла зозуля // З гори на долину, // Тай стала кувати // Коло мого тину...” Wysoki żeński głos, który rozbrzmiewał z małego dyktafonu, przejmował się, że ten opiewany nie w jednej pieśni ptaszek i biedę słyszał, i prawdę mówił «що моєї неньки на світі не стало».

W pewnym momencie obecni na sali uznali, że wykonywała tę pieśń Tetiana Widnyj ze wsi Biłyn rejonu Kowelskiego znajdującego się na Wołyniu, piosenkarka ludowa o unikalnym głosie i przyjemnym, aksamitnym tembrze.

– Ta wioska znajduje się tylko 12 km przed Kołodiaznym, w którym swoje lata dziecięce spędziła Łesia Ukrainka i może genialna poetka słyszała, a może nawet wiedziała tę pieśń, – entuzjastycznie opowiadał folklorysta Kuźma Smal. – Zwróciliście uwagę, jak czysto i przyjemnie brzmiał ten głos, a propos

ta śpiewaczka w wyniku choroby utraciła słuch...

Rozległy się burzliwe oklaski. Nimi słuchacze witali nie tylko głuchą śpiewaczkę, lecz również muzykoetnologa, znanego zbieracza pieśni ludowej Kuźmę Smal. Przedstawiciele inteligencji kraju przyszli w tym dniu do tej przytulnej świetlicy, żeby przywitać mieszkańca Kocmanii, znanego daleko za granicami Bukowiny, z 75-leciem.

Kierownicza działu sztuk pięknych L. M. Szyluk ściśle opowiedziała o drodze życiowej i twórczej kompozytora. Nadmieniała, że czcigodny jubilat nie zwykł grajek, Kuźma Smal – członek Ogólnoukraińskiego Narodowego Zrzeszenia Muzycznego, zasłużony pracownik kultury Ukrainy, laureat nagród literackich im. W. Zubara, S. Worobkewycza, J. Fedkowycza, H. Harasa, D. Siczynskiego, Marijki Pidhorianki, ogólnoukraińskiej nagród im. W. Hnatiuka oraz międzynarodowej im. braci Bohdana i Łewka Łepkich. Pani Luba powiedziała również, że ten utalentowany człowiek hojnie i szczerze służy krajowi bukowińskiemu swoją uduchowioną pracą, gromadząc i nagrywając zapomniane i prawie nieznanie skarby pieśniarskie. Niestrudzenie pracuje na różnych terenach kultury muzycznej, szukając perłów ludowych, nasz rodak sporo dokonał nie tylko dla Bukowiny, lecz również dla Galicji, Równiejszczyzny, Odeszczyzny oraz innych regionów Ukrainy. Tylko taka cyfra: muzykolog uzbierał, nagrał, dokonał nutografii, uporządkował i wydał ponad 7 tysięcy muzycznych utworów! Zaproszeni na ten wieczór od zachwyty za każdym razem przerywali opowiadanie Pani Luby oklaskami. Bo jak jeszcze możemy odwdziżyć się Człowiekowi, który spośród tysięcy innych doniósł do nas pieśni na słowa Jurija Fedkowycza i Sydora Worobkewycza, a także utwory

muzyczne o nich, w takiej postaci, jak je w tym czasie śpiewali prości ludzie.

Ciepłe słowa gratulacji na twórczym wieczorze płynęły z ust zastępcy kierownika Wydziału Kultury Obwodowej Administracji Państwowej I. Sorokoumowa, zastępcy prezesa Obwodowego Towarzystwa Muzycznego E. Aleksiejewa, wykładowców Czernowieckiego Narodowego Uniwersytetu im. J. Fedkowycza W. Antofijczuka, W. Czołkan i W. Kostyka, Zasłużonego Działacza Sztuk Ukrainy W. Selezinky, dziennikarza z Kocmanii J. Palatyńskiego, historyka teatru Bukowiny T. Sulatyckiego. Zasłużeni Artyści Ukrainy Oksana Sawczuk i Iwan Kawaciuk dziękowali Panu Kuźmie za nutografię cudownej edycji „Писаночко-голубочко”, Pani Oksana przy okazji zacytowała Serafima Sorowskiego, zwróciwszy się do jubilata „Радосте наша!” A poetka, autor własnych zbiorów pieśniarskich Ołeksandra Prychodko-Woźniak razem ze swoimi kolegami Florią, Lerką i Orestem Jurkiewiczem wykonała własną piosenkę zadedykowaną solenizantowi uroczystości.

Chodziło również o to, że Kuźma Smal zanotował i dokonał

nutografii do ponad setki prastarych polskich pieśni uzbieranych w Starej Krasnoszorze, na chutorze Arszycza w Dolnych Piotrowcach rejonu Storozynieckiego, w Terebleczce rejonu Głębockiego oraz w Kocmaniu, Zastawnej i Głębokiej, gdzie po dzień dzisiejszy mieszkają Polacy. W 2000 roku folklorysta przetłumaczył na język ukraiński, uporządkował i wydał w Krakowie śpiewnik kościelny Jana Siedleckiego, a w 2002 roku ukazał się drukiem również w Czerniowcach.

A w 2005 roku w Zielonej Górze ukazał się zbiór kolęd i pastorałek „Watra śpiewa, Watra gra”, który uporządkowała kierownik zespołu wokalnego „Brzeźnica” Pani Jadwiga Parecka, a Kuźma Smal zrobił nutografię wszystkich melodii z repertuaru tego zespołu.

– Teraz marzę wydać zbiór polskich pieśni ludowych, – mówi Jubilat. – Proszę u Boga zdrowia i sił, żeby zakończyć to dzieło, bowiem jest to dla mnie nie tylko chęć, a sprawa honoru, przecież muszę uzasadnić swoje pochodzenie.

Wszyscy obecni tego dnia w bibliotece obwodowej zwracali się do stoiska z książkami, na którym zostało wyeksponowano ponad trzy dziesiątki zbiorów folkloru piosennego, które w taki lub inny sposób opracował Kuźma Smal. Przywitali również swojego współautora gości z Rumunii – profesor z ukraińskiej wsi Nehostyn Iwan Kideszczuk oraz Doradca Prefekta powiatu Suczawskiego, prezes Związku Ukraińców Rumunii Iwan Bodnar. Przywieźli na wieczór nową książkę śpiewanek, która ujrzała świat na Bukowinie Południowej.

Były również kwiaty, prezenty i tradycyjne „Mnohaja lita!” i „Sto Lat!”.

Antonina TARASOWA.

Zdjęcia
Ołeksandra TKACZUKA.

Trafić do świata duchownego

Kościół czernowiecki pw. Podwyższenia Krzyża Świętego od teraz otwarty jest przez cały dzień

Mieszkańcy miasta często wypowiadali się na temat tego, że chcieliby wstępować w ciągu dnia do tego kościoła, lecz jego drzwi są zamknięte. Taki interes zmusił i duchownych, i parafian rozwiązać tę kwestię. Ci, którzy regularnie przychodzą do kościoła, zgodzili się dyżurować w kościele. Od teraz kościół rzymskokatolicki otwarty jest przez cały dzień – od 9 do 18 godziny, a nie tylko podczas Mszy Świętej. Można tu wejść pomodlić się, zapalić świecę lub po prostu posiedzieć w ciszy, miłując się niepowtarzalną aurą tej świątyni oraz jej majestatycznymi skarbami.

Ten kościół czernowiecki zachował bardzo cenną cechę starych świątyń rzymskokatolickich – obecność w jednym kościele kilku ołtarzy. W książce Igora Czechowskiego „Czerniowce – miasto skrzyżowania kultur i religii” czytamy: „Ta tradycja sięga jeszcze wczesnego okresu historii kościoła czernowieckiego, kiedy w jego ścianach znaleźli azyl ukraińscy grekokatolicy oraz ormiano-katolicy, którzy urządzili tu swoje ołtarze”. Otóż teraz w kościele jest siedem ołtarzy. Główny – w samym centrum – nazywa się Podwyższenia Krzyża Świętego. Z okresu austriackiego obok niego zachowały się krzesła-trony uwieńczone koronami oraz tiarami dla szczególnie czczonych gości kościoła: osób z rodziny królewskiej oraz hierarchów kościoła. W lewym tylnym kącie, obok wejścia służbowego znajduje się ołtarz, zadedykowany jednemu z najbardziej szanowanych obrazów wśród polskich katolików – Matki Boskiej Częstochowskiej. W takim samym kącie, lecz już po prawej stronie, znajduje się ołtarz Matki Boskiej Bolesnej, znanej jako Pieta: na rzeźbiarskim wizerunku – Matka Boska, która razem z aniołami opłakuje zdjętego z krzyża Syna. Podobna rzeźba kiedyś stała na obecnym Placu Centralnym miasta. Pośrodku kościoła z obydwu stron są jeszcze dwa ołtarze: po lewej stronie – Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, po prawej

Reprodukcja Natalii Jarmolczuk.

stronie – Matki Boskiej Różańcowej. Warto zauważyć: często w kościołach katolickich można zobaczyć, jak ludzie trzymają w rękach różańce i, modląc się na nich, przebierają koraliki. Modlitwa na różańcu albo, jak jeszcze mówią, na rozarium (z łaciny rozarium – wianek z róż) – szczególna dla katolików całego świata.

Do bocznych ścian centralnej części kościoła przylegają jeszcze dwa ołtarze. Ten, który można zobaczyć po lewej stronie, zadedykowany szanowanemu w świecie katolickim Świętemu Antoniemu, który trzyma dzieciątko

Jezus na rękach. Należy zwrócić uwagę: ściana dookoła tego wizerunku jest obwieszona licznymi „serduszkami”, „rękami”, „nogami” odlanymi z metalu. W taki sposób ludzie dziękowali Świętemu za swoje wyzdrowienie. Na przeciwnym boku – ołtarz Świętego Józefa, obręcznika Dziewicy Marii, który opiekuje się rzemieślnikami. I chociaż kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego ozdobiony jest wieloma witrażami, wśród nich uwydatniają się dwa największe, które są nad dwoma ostatnimi wspomnianymi ołtarzami. Pierwszy witraż, odpowiednio, jest zadedykowany Świętemu Antoniemu, drugi – życiu Świętego Józefa.

Zasługują również na uwagę i 14 dużych malowideł, Drogi Krzyżowej Jezusa Chrystusa. Wizerunki, wykonane są na drzewie, znajdują się z obu boków przejścia centralnego: od wejścia – do ołtarza głównego. A tuż przy wejściu do kościoła, po lewej stronie, można zobaczyć duży obraz mający nazwę „Boże Miłosierdzie”.

Kościół rzymskokatolicki został poświęcony w 1814 roku, i w ciągu tego czasu pracowało tu немало duchownych. Portrety tych osób duchownych zachowują się w kościele. Mianowicie, pierwszego dziekana ojca Vincenza Krzysztofa Kekerta oraz jednego z najbardziej szanowanych proboszczów – ojca Józefa Schmidta. Nawiasem mówiąc, Schmidt znał wszystkie języki kraju oraz był honorowym obywatelom Czerniowiec.

Na wieży kościoła zainstalowano zegar, który ofiarował kościołowi zamożny mieszczanin. Na bocznej, południowej, ścianie kościoła jest jeszcze jeden – słoneczny. A na podwórzu parafialnym w XIX wieku została zbudowana malownicza kaplica-grota, wewnątrz której znajduje się rzeźba Matki Boskiej oraz Świętych Antoniego i Jana Niepomucena.

Natałka FESZCZUK.

Seminarium pedagogiczne w Mościskach

Jak wybrać najlepszą metodę nauczania języka polskiego? Czym kierować się w wyborze metod nauczania? W celu poszukiwania oraz znalezienia odpowiedzi na te i na inne, nie mniej ważne kwestie oświaty polskojęzycznej, w dniach 18-20 listopada 2010r. w Mościskiej Średniej Szkole Nr3 z polskim językiem nauczania im. Królowej Jadwigi zostało przeprowadzone seminarium o temacie "Innowacyjne metody nauczania języka polskiego". Organizatorem seminarium wystąpiło Centrum Metodyczne w Drohobyczu. Przybyło około 70 polonistów z Ukrainy. Swoją obecnością jak również ważnymi radami zaszczylicili nauczycieli języka polskiego Pan Marcin Zieniewicz, Konsul Konsulatu Generalnego RP we Lwowie, Pan Kazimierz Dobrzański (na zdjęciu), Dyrektor Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej w Warszawie.

Program seminarium objął najważniejsze pytania stanu i perspektywy oświaty polskiej na Ukrainie, dotyczące przedszkoli, szkół z polskim językiem nauczania, klas z polskim językiem nauczania, języka polskiego jako obcego, zajęć fakultatywnych oraz sobotnio-niedzielnich szkół. Uczestnicy seminarium zapoznali się ze szkołą Nr3 i jej kadrami, hospitowali lekcje języka polskiego, literatury, geografii i historii Polski, fizyki oraz etyki chrześcijańskiej. Szczególne wzruszenie wywołała inscenizacja bajki "Śpiąca królewna" w wykonaniu uczniów 3-4 klasy.

Kolejny drugi dzień został poświęcony warsztatom, umiejętnie przeprowadzonym przez Panią Małgorzatę Małyską z Polonijnego Centrum Nauczycieli w Lublinie.

Jako podsumowanie pracy seminarium podkreślono, że w wyborze metod nauczania warto kierować się przede wszystkim potrzebami uczniów, gdyż to one określają cel nauki. Istotny przy dokonywaniu wyboru jest oczywiście wiek uczniów i wynikające zeń potrzeby i możliwości uczących się. Nie bez znaczenia w doborze metody są też cechy osobowościowe uczących się. Ważnym kryterium są nastawienia nauczyciela i nastawienia ucznia. Wreszcie przy podejmowaniu decyzji dobrze jest uwzględniać dostęp do nowoczesnych, atrakcyjnych materiałów nauczania.

W pracy seminarium wzięli udział nauczyciele języka polskiego z obwodu Czerniowieckiego Łucja Uszakowa i Liwia Gawluk.

Koordynujemy współpracę

19 listopada br. Konsulat Generalny we Lwowie zorganizował coroczne zebranie prezesów towarzystw polskich oraz wykładowców języka polskiego w szkołach śriednich i szkołach niedzielnych. Ta coroczna konferencja odbywała się w Sali hotelu „Sputnik”. Na tym spotkaniu zebrali się przedstawiciele z obwodów Lwowskiego, Tarnopolskiego, Czerniowieckiego, Iwano-Frankowskiego. Prezesem tego zebrania był Konsul Generalny we Lwowie Grzegorz Opaliński. Na spotkaniu zabrali głos konsulowie i pracownicy różnych wydziałów Konsulatu, oraz przedstawiciele spółek edukacyjnych i finansowych Polski.

To coroczne spotkanie pomaga Polakom na Ukrainie lepiej skoordynować swoją współpracę z Konsulatem i różnymi instytucjami w Polsce na kolejny rok.

Konsulat Generalny zaprezentował i podał każdemu z uczestników rozrobione na nowo formularze dla podania i rejestracji towarzystw, zespołów i szkół polskich. Mędzy innymi zostały omówione warunki podania wniosków na finansowanie różnego rodzaju projektów. Pod czas

konferencji przedstawiciele ze strony ukraińskiej zadawali pytania o możliwości zaproszenia do siebie nauczycieli języka polskiego z Polski oraz o Karcie Polaka i łatwego otrzymania wiz dla członków towarzystw, zespołów, uczniów i nauczycieli. Ze słów przedstawicieli Konsulatu współpraca w przyszłym roku zostanie lepiej skoordynowana.

Nie obeszło się i bez skarg pod adresem Konsulatu ze strony przedstawicieli Stryja, którzy zaświadczyli, że czekali na podanie dokumentów na wizę w zeszłym roku ponad 10 godzin.

Po ukończeniu części oficjalnej wszystkich uczestników było zaproszono do restauracji dla podalszej rozmowy nieoficjalnej przy eleganckim furszecie. Pod czas tego spotkania przedstawiciele obwodów mieli możliwość porozmawiać bezpośrednio z pracownikami Konsulatu.

Wszyscy wracali przekonani, że Konsulat Generalny troszczy się o rodaków na Ukrainie i okazuje wiele możliwości dla rozwoju życia kulturalnego i edukacyjnego Polakom w naszej stronie, za co jesteśmy bardzo wdzięczni.

Piotr ŻUKOWSKI.

Kultura polska poza granicami Kraju

8-13 października w Rzeszowie odbył się Forum Polonijnych Przedstawicieli Ruchu Artystycznego. Forum został zorganizowany przez Rzeszowski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Jego celem było:

- upowszechnienie dorobku kulturalnego środowisk polonijnych oraz sformułowanie ich oczekiwań, będących podstawą programowania działalności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz współpracujących z nim instytucji i organizacji;

- stworzenie dla polonijnych animatorów kultury płaszczyzny dyskusji nad problemami upowszechnienia kultury polskiej za granicą oraz prowadzenia działalności kulturalnej w środowiskach polonijnych;

- wypracowanie wniosków i propozycji przed planowanymi na następne lata festiwalami zespołów polonijnych i innymi działaniami, prezentującymi dorobek artystyczny Polonii;

- upowszechnienie prowadzonych, w imieniu Senatu RP, przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz współpracujące z

nim organizacje pozarządowe, działań na rzecz aktywizacji kulturalnej środowisk polonijnych.

Uczestnicy Forum wygłosili sporo referatów. Pod czas dyskusji odbyło się omówienie zgłaszanych w trakcie Forum wniosków i postulatów. Na zakończenie Forum został przyjęty komunikat końcowy, który organizatorzy przekazali do Senatu oraz do Krajowego Zarządu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

W Forum uczestniczyli przedstawiciele 21 państwa, w tym i naszego Towarzystwa – Prezes Zarządu Głównego Władysław Strutyński, który też podał referat na temat „Społeczność polska w historii Czerniowiec i Bukowiny”.

Пам'ять

Франциск Адольфович КЕЛЛЕР

Минає 40 днів, як відійшов у Вічність знаний не лише в Чернівцях, а й далеко за межами Буковини, зокрема, у Німеччині, Австрії та Швейцарії наш земляк, відомий юрист, член обласної Асоціації адво-

катів, наш земляк – щирий буковинець **Франциск Адольфович КЕЛЛЕР.**

Чи не найбільшим його життєвим доробком стало відновлення у перші роки нашої Незалежності діяльності Німецького народного дому в Чернівцях, якому цього року виповнилося 100 літ, а також заснування на Буковині Товариства австро-німецької культури «Widergeburт».

Більшість членів цього товариства відвідують наш парафіяльний костел Воздвиження Чесного Хреста і є добрими друзями польської громади Чернівців.

За вагомі досягнення та невтомні труди на благо громади Франциск Адольфович Келлер удостоєний муніципальної нагороди – медалі «На славу Чернівців».

Прах його прийняла рідна буковинська земля, незважаючи на те, що у Вічність відійшов він у Києві. У дні сороковин пана Келлера згадують і глибоко сумують члени Товариства австро-німецької культури «Widergeburт», колеги-адвокати, сотні друзів і знайомих у Європі. Світлий образ чернівчанина і справжнього буковинця довго пам'ятимуть і поляки нашого краю.

Правління Товариства польської культури ім. А.Міцкевича.

Wilhelm KOSSOWAN

Minął rok jak odszedł wspaniały Człowiek.

Łączyliśmy się w ogromnym bólu z Rodziną po ciężkiej stracie bliskiego nam PANA WILHELMA KOSSOWANA. Każda śmierć jest cierpieniem dla najbliższych, a śmierć męża, ojca i syna jest szczególnie bolesna. Jeszcze nie tak dawno cieszyliśmy się byciem razem. Miał tak dużo planów na przyszłość, teraz będzie je realizował po drugiej stronie.

Nie zaginie po Nim pamięć, pozostaną po Nim owoce uczciwej i solidnej pracy w kościele i Towarzystwie Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza, a w naszej stałej pamięci pozostanie jako ciepły, dobry człowiek i przyjaciel.

Opuściłeś nas...

Nie dane Ci było żyć...

Twoja świeca zgasła...

Nie powinno tak być!!!

Bo człowiek powinien być Człowiekiem

– Ty taki byłeś!!!

...do samego końca.

Dziękujemy Ci za to, dziękujemy za wszystko.

Передчасно пішов з життя чернівчанин **Андрій КАПЛІН.**

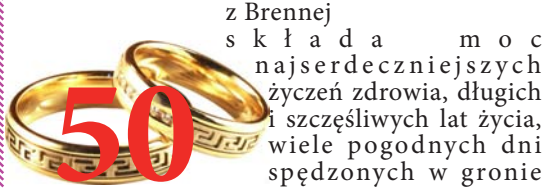
Члени Товариства польської культури ім. А. Міцкевича та парафіяни римо-католицького костелу Воздвиження Чесного Хреста висловлюють щирі співчуття родинам Капліних і Кметь з приводу смерті їхнього сина і племінника.

А покійному – Царство Небесне!

Ks.proboszcz Marek w gronie Rodziny Musioł pod czas wizyty do Brennej w zysłym roku.

Wielce Szanownym Państwu
**Helenie i Józefowi
MUSIOŁOM**

z Brennej
składam o c
najserdeczniejszych
życzeń zdrowia, długich
i szczęśliwych lat życia,
wiele pogodnych dni
spędzonych w gronie

kochających Państwa rodaków oraz przyjaciół.
Pani Helena już wiele lat organizuje
wyjazdy mieszkańców Brennej koło Cieszyna
do Czerniowiec, oraz naszych parafian i
członków Towarzystwa – do Polski. Za jej
ofiarność i poświęcenie – serdeczne Bóg
zapłać!

Zarząd Główny Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama
Mickiewicza, Redakcja
„Gazety Polskiej Bukowiny”.

PODZIĘKOWANIE
dla Sz P

Tomasza KAŁUSKIEGO

Członka Zarządu Głównego Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama
Mickiewicza, członka zespołu redakcyjnego
„Gazety Polskiej Bukowiny” oraz nauczyciela
języka polskiego za aktywną działalność,
poświęcenie i oddaną pracę na rzecz rozwoju
szkolnictwa i kultury polskiej na terenie
Bukowiny z okazji pięknego Jubileuszu,
pierwszych 40 lat życia dla dzieci i całej Polonii
Bukowińskiej.

11 listopada br. Honorowy
Członek Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza

**Leopold
KAŁAKAJŁO**

– jeden z założycieli
Towarzystwa oraz rówieśnik

Polskiej Niepodległości skończył 92 lata.
Z całego serca składamy Mu moc najser-
deczniejszych życzeń zdrowia, łask Bożych oraz
długich lat życia dla dzieci, wnuków, całej
rodziny Bukowińskiej.

Zarząd Główny Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza,
Redakcja „Gazety Polskiej
Bukowiny”.

Kącik dla dzieci

Irena SUCHORZEWSKA

Nie

– Nie chcę bułki,
ani kęsa.
Nie chcę zupy,
nie chcę mięsa.
Nie!

– Nie chcę sosu
I sałaty,
Nie chcę mleka
I herbaty.
Nie!

– Nie chcę bawić się
Dziś wcale,

Nie chcę misia,
Nie chcę lalek.
Nie!

– Nie chcę leżeć,
Nie chcę spać,
Nie chcę chodzić,
Nie chcę stać.
Nie!

Jeśli jesteś
taka «Nienia»,
To cześć Nieniu,
Do widzenia. Pa!

Mam trzy lata

Mam trzy lata, trzy i pół,

PRZEPIS POSTNE

Taki prosty obiad, a jaki dobry!

Zupa cebulową

- 70 dag żółtej cebuli
- 5 łyżek masła
- 15 dag rokpola
- 15 dag ementalera
- 5 łyżki masła
- 2 pszenne bułki
- gałka muszkatołowa
- sól
- pieprz
- pół natki pietruszki
- pół natki kolendry

Cebulę obieramy, myjemy i szatkujemy, następnie smażymy na 3 łyżkach masła aż cebula zrobi się szklista. Zalewamy cebulę letnią wodą – ok. 4 szkl. Czekamy aż się zagotuje, dodajemy szczyptę soli, pieprzu, gałki muszkatołowej i gotujemy na średnim ogniu ok. 20 min. Bułki kroimy w kostkę i smażymy na pozostałej ilości masła, pod koniec smażenia posypujemy rozdrobnionym rokopolem. Grzanki rozkładamy w miseczkach i zalewamy zupą. Do każdej miseczki dodajemy odrobinę startego ementalera i posypujemy posiekanymi natkami.

Babka ziemniaczana

- 1,5 kg ziemniaków
- 3 duże cebule
- 30 dag pieczarek
- 4 jajka
- 4 łyżka masła
- 4 łyżki bułki tartej
- majeranek
- tymianek
- słodka papryka
- sól
- pieprz

Ziemniaki obieramy i myjemy, następnie ucieramy na miazgę. Pieczarki myjemy i kroimy w drobniejsze kawałki, cebulę szatkujemy w kostkę, razem dusimy na maśle. Po chwili dodajemy

przyprawy. Do ziemniaków wbijamy jajka, dodajemy bułkę tartą i wszystko dokładnie mieszamy. Masę ziemniaczaną połączyć z pieczarkami i bardzo dokładnie wymieszać, następnie przelać do wcześniej przygotowanej formy (wysmarowanej tłuszczem i osypanej bułką tartą). Pieczemy w średnio nagrzanym piekarniku ponad godzinę. Podajemy na ciepło z sosem.

Pyr z gzikiem

Myślałaś, że tylko pyry i gziki? O nie, będzie trzeba się przejść na rynek po świeże warzywa!

- 6 dużych ziemniaków
- 1 duża cebula
- 1 ząbek czosnku
- 40 dag twarogu półtłustego
- 1 pęczek szczypiorku
- ¼ pęczka natki pietruszki
- 6 łyżeczek masła
- sól
- pieprz
- ½ szkl. mleka

Ziemniaki dokładnie umyć, a następnie ugotować (upitrasić) w mundurkach w nieosolonej wodzie. Ser rozrobić z mlekiem (np. blenderem), mleko dodawać powoli. Masa powinna być trochę rzadsza niż ser twarogowy do smarowania. Cebulę i czosnek obrać, umyć, a następnie poszatkować (pokrychać) w drobną kostkę, dodać do sera. Pęczki ziół siekamy i również dodajemy do sera, wszystko dobrze mieszamy i doprawiamy do smaku solą i pieprzem. Po ugotowaniu ziemniaki odcedzamy, układamy na talerzach i kroimy na 2 lub 4 części (nie obieramy ze skórki, każdy zrobi to oddzielnie na swoim talerzu), do wnętrza dodajemy łyżeczkę masła. Obok ziemniaka robimy duży kleks z sera. Jemy łącząc jedno z drugim.

Na bok, czy
w loczek?
A może
lepiej

Z a p l e ś ć
warkoczyk?
Czy wzięć
korale,
Czy może
broszkę?

Wstążkę czerwoną
Czy może w groszki?
Czy wzięć sweterek
Z wyszytym pieskiem,
Czy może bluzkę
W kratki niebieskie?»
A od tygodnia
zębów nie myje
I (daję słowo) –
Brudną ma szyję!!

Brodą sięgam ponad stół.
Do przedszkola chodzę
z workiem

I mam znaczek
z muchomorkiem.
Pantofelki ładnie zmieniam,
Myję ręce do jedzenia.
Zjadam wszystko z talerzyka,
Tańczę, kiedy gra muzyka.
Umiem wierszyk o koteczku,
O tchórzliwym koziołeczku
I o piesku co był w polu,
Nauczyłam się w przedszkolu.

Przed lustrem

Od rana robi
Przed lustrem miny.
Stroi się chyba
Ze dwie godziny!
«Czy się uczesać

GAZETA POLSKA

Bukowiny

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧЦ №346-26р
Засновник:
Чернівецька обласне Товариство
польської культури
ім. А.Міцкевича
Вydawca:
Redakcja czasopisma «Bukowina».

«Газета польська Буковини»
виходить раз на місяць.

Газета розповсюджується через первинні
організації Товариства польської культури ім.
А.Міцкевича і продається у римо-католицькому
костелі в Чернівцях та у костелах області.
Ціна договірна.

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi
odpowiedzialności, rękopisów nie zwraca i
pozostawia sobie prawo do skrótów i korekt.
Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają
opinii redakcji.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Katarzyna DROZDEK
Orest KLAJNYK

Anna KYSEŁYCZUK
Maria MALICKA
Gizela SZENDEROWA
Walentyna WYSZNIAK

Adres redakcji:

58000 Czerniowce, ul. Ukraińska 22 p. 22.
Адреса редакції: 58000 м. Чернівці,
вул.Українська, 22, к.22.
Tel. : 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Andrzej Goruk,
Piotr Żukowski,
Oleg Slusar,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.